

lisalmen reitin vesivisio

1. Toteuttaja

lisalmen reitin vesivision on toteuttanut Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry (0207929-3) yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

lisalmen reitin vesivisio, hankenumero 22237.

3. Yhteenvedo hankkeesta

Vesi ja erityisesti makea vesi on kaikkialla elämän edellytys ja elämisen perustana. Vesi vaikuttaa yhä merkittävämmiin elinkeinojen pitkäjänteiseen ja kestäväan kehittämiseen sekä työntekijöiden ja asukkaiden viihtyvyyteen, terveyteen ja hyvinvointiin. lisalmen reitin vesivision tavoitteena on luoda visio ja arvioida edellytykset lisalmen reitin vesien aiempaa monipuolisemmalle ja laajemmalle hyödyntämiselle huolehtien vesi- ja kalavarojen riittävydestä ja kestävydestä sekä ekosysteemipalveluiden toimintaedellytyksistä.

Vesivisio on laadittu vuorovaikutteisesti alueen toimijoiden kanssa. Vesien käyttöä, veden merkitystä ja kehittämistoimenpiteitä on käsitelty kahdeksassa sektorikohtaisessa työryhmässä, jotka kattavat mahdollisimman laajasti sekä elinkeinot että virkistyskäytön, koulutuksen, tutkimuksen ja hallinnon. Työryhmillä on lisäksi ollut kaksi kaikille yhteistä työpajaa, jossa muodostettiin yhteiset tavoitteet sekä yhteisen visio *Yhteisestä puhtaasta vedestä hyvinvointia ja menestystä Ylä-Savoön*.

Hankkeen tärkein sisällöllinen tulos on vesivisiotyökalu, johon on visualisoitu yhteisesti määritetyt tavoitteet sekä esitetty niiden saavuttamiseksi toimenpiteet. Visiotyökalua käytetään vesivision toteutusvaiheessa alueellisen toiminnan koordinoinnissa ja toiminnan seurannassa. Hankkeen tuloksena kohdealueen vesienhoito ja -suojelu sekä elinkeinojen kehittäminen kytkeytyvät toisiinsa. Tuotannollisen toiminnan ja vesienhoidon synergiaetuna kustannukset ovat muuttuneet investoinneiksi ja huolehtimiseksi vesistä.

lisalmen reitin vesivision kokonaiskustannukset ovat olleet 60 137 euroa, joka on rahoitettu 100%:sti Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Toteutusaika on ollut 1.3.2016 - 28.2.2017 ja toteuttajana Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry yhteistyössä alueellisten sidosryhmien kanssa.

4. Raportti

4.1 Hankkeen tavoitteet

Vesi ja vesistöt ovat lisälmen reitin alueelle luonteenomainen piirre, mitä hyödynnetään sekä elinkeinotoiminnassa että asumisen vetovoimatekijänä. Vesi vaikuttaa yhä merkittävämmiin elinkeinojen pitkäjänteiseen ja kestävään kehittämiseen sekä työntekijöiden ja asukkaiden viihtyvyyteen, terveyteen ja hyvinvointiin. Hankkeen tavoitteena on luoda visio ja arvioida edellytykset lisälmen reitin vesien aiempaa monipuolisemmalle ja sen myötä laajemmalle hyödyntämiselle huolehtien vesi- ja kalavarojen riittävydestä ja kestävydestä sekä ekosysteemipalveluiden toimintaedellytyksistä. Tavoitteena on sekä parantaa vesien tilaa, että kehittää aluetaloutta. Tuloksena esitetään tiivis toteutus suunnitelma alueen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

4.2 Toteutus

Vesivisio on laadittu vuorovaikutteisesti alueen toimijoiden kanssa. Vesien käyttöä ja veden merkitystä on käsitelty kahdeksassa sektorikohtaisessa työryhmässä, jotka kattavat mahdollisimman laajasti sekä elinkeinot että virkistyskäytön, koulutuksen, tutkimuksen ja hallinnon. Kukin työryhmä on tunnistanut vuorovaikutuksia muiden vesien käyttömuotojen kanssa sekä esittänyt toimenpiteitä kestävä vesien käytön kehittämiseksi. Lisäksi sektorit ovat asettaneet omia tavoitteita vesien hyödyntämiselle. Hankkeen tehtävänä on ollut koota taustatietoja ja kuvata nykytilannetta työryhmille eli virittää ryhmät toimimaan. Lisäksi hanke on koontanut vuorovaikutteisen työskentelyn tulokset. Työryhmillä on lisäksi ollut kaksi kaikille yhteistä työpajaa, jossa on muodostettu yhteiset tavoitteet ja toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi.

Hankkeen toteutusaika on ollut 1.3.2016 – 28.2.2017. Hankkeella on ollut osa-aikainen yhdistetty projektipäällikkö ja erityisasiantuntija (4,5 kk) ja kokoaikainen projektisuunnittelija (5 kk). Lisäksi hankkeelle on ostettu asiantuntijapalveluita (0,7 kk).

Hankkeella on ollut laajasti eri sektoreita edustava projektiryhmä (17 hlöä/tahoa), joka on kokoontunut kolme kertaa. Lisäksi asioita on käsitelty sähköpostitse.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat olleet 60 137 euroa, joka on rahoitettu 100%:sti Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. Hankkeen työryhmiin osallistuneet ovat tehneet hankkeelle asiantuntijatyötä omien organisaatioidensa kautta.

Hanke on laatinut yhden väliraportin sekä loppuraportin. Hankkeen toimintaa on ohjannut projektiryhmä.

Hankkeen tavoite ja aihealue olivat laajoja, mikä oli sekä riski että mahdollisuus. Keskeistä onnistumisen kannalta oli kaikkien vesien käyttäjätahojen osallistuminen työhön.

4.3 Yhteistyökumppanit

Hanke toteutettiin perustuen mahdollisimman laajaan yhteistyöhön eri vesien käyttäjätahojen kanssa. Keskeisin yhteistyökumppani oli Pohjois-Savon ELY-keskus, jonka vastuualue kattaa lähes

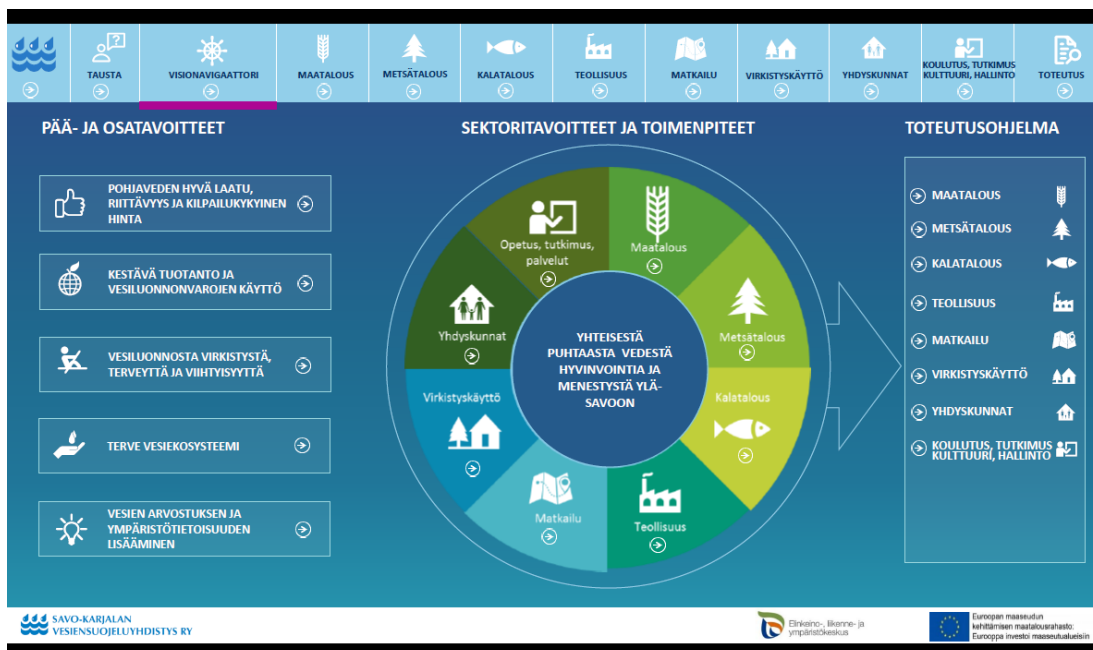
kaikki vesivision sektorit. Maatalouden osalta hankkeeseen osallistuivat MTK Pohjois-Savo, ProAgria Pohjois-Savo, yhteistoiminta-alueiden maaseutuviranomaiset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, maatalouden tutkimusta toteuttava LUKE Maaninka ja Savonia-amk. Metsätalouden asiantuntijat edustivat MTK Pohjois-Savo ja Suomen Metsäkeskusta. Kalatalouden sektorilla työhön osallistui kaupallisia kalastajia ja kalatalousyrityksiä, osakaskuntien ja kalastusalueiden edustajia, Pohjois-Savon Kalatalouskeskus ja Kehitysyhtiö SavoGrow. Vision laatimiseen osallistui myös useita teollisuusyrityksiä sekä Ylä-Savon teollisuusliitto. Matkailusektorilta mukana olivat matkailuyritysten ja kuntien edustus sekä Itä-Suomen kalatalousryhmä. Virkistyskäyttöryhmän muodostivat edustajat vapaa-ajankalastajista, vapaa-ajan asukkaista, kansalais- ja luonnonsuojelujärjestöistä sekä Suomen Riistakeskuksesta. Yhdyskunta sektorilla oli edustajia vesi- ja jätehuollon toimijoista sekä Ylä-Savon Veturista.

Hankkeen työryhmien ja työpajojen osallistujamäärä oli 172 henkilöä, jotka edustivat noin 60 eri tahoa.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Hankkeen vuorovaikutteisuuden perustuva toimintamalli oli onnistunut. Osallistujat pystyivät vaikuttamaan lisälmen reitin vesivision sisältöön. Merkittävää oli, että eri sektorit määrittivät yhteiset päätavoitteet lisälmen reitille sekä yhteisen vision *Yhteisestä puhtaasta vedestä hyvinvointi ja menestystä Ylä-Savoon*. Osallistuminen työhön lisää oman toiminnan vastuullisuutta, yhteistyötä sekä laajentaa toimijajoukkoa.

Hankkeen tärkein sisällöllinen tulos on vesivisiotyökalu, johon on visualisoitu yhteisesti määritetyt tavoitteet sekä esitetty niiden saavuttamiseksi toimenpiteet. Visiotyökalua käytetään vesivision toteutusvaiheessa alueellisen toiminnan koordinoinnissa ja toiminnan seurannassa.

Kuva 1. Vesivisiotyökalun pääsivu, visionavigaattori.

Hankkeen tuloksena kohdealueen vesienhoito ja -suojelu sekä elinkeinojen kehittäminen kytkeytyvät toisiinsa. Tuotannollisen toiminnan ja vesienhoidon synergiaetuna kustannukset ovat muuttuneet investoinneiksi ja huolehtimiseksi vesistä.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Vesivision kokonaisuuden toteuttamisesta vastaavat Pohjois-Savon ELY-keskus sekä ohjausryhmä. Lisälmen reitin vesivisio sisältää toimenpide-esityksiä, joiden toteutumisen edellytyksenä on koordinointi. Toiminnan aktivointiin ja edistämiseen tulee suunnata riittävästi resursseja.

Kuopiossa 30.6.2017

Jukka Koski-Vähälä
Projektipäällikkö, toiminnanjohtaja
Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry